

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudců JUDr. Kateřiny Šimáčkové a JUDr. Tomáše Langáška v právní věci žalobkyně: **Mgr. K. B.**, zastoupené Mgr. Vladimírem Soukupem, advokátem, se sídlem 28. října 2663/150, Ostrava – Moravská Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 1, Praha 2, proti rozhodnutí Krajského úřadu Moravskoslezského kraje ze dne 16. 11. 2010, č. j. MSK 175719/2010, sp. zn. SOC/42073/2010/Zap, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 6. 9. 2011, č. j. 38 Ad 2/2011 - 35,

takto:

I. Soudnímu dvoru Evropské unie **se předkládají** tyto předběžné otázky:

1. Je třeba vykládat čl. 76 nařízení Rady (ES) č. 1408/71, o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby a jejich rodiny pohybující se v rámci Společenství tak, že je za okolností, jaké jsou v této věci, tj. žadatelka i její manžel a dítě žijí ve Francii, manžel tam pracuje, mají tam středobod svých zájmů a žadatelka v plném rozsahu čerpala rodinnou dávku, *PAJE - prestation d'accueil du jeune enfant*, ve Francii, Česká republika státem příslušným k poskytnutí rodinné dávky – rodičovského příspěvku?

Pokud je odpověď na otázku č. 1 kladná:

2. Je třeba vykládat přechodná ustanovení nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení tak, že ukládají poskytovat rodinnou dávku Českou republikou po 30. 4. 2010, třebaže příslušnost státu může být od 1. 5. 2010 ovlivněna novou definicí bydliště podanou nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (ES) č. 883/2004, o koordinaci systémů sociálního zabezpečení (čl. 22 a násl.)?

Pokud je odpověď na otázku č. 1 záporná:

3. Je třeba vykládat nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení (zejména čl. 87) tak,

že je za okolností, jaké jsou v projednávané věci, Česká republika od 1. 5. 2010 příslušným státem k poskytování rodinné dávky?

II. Řízení se přerušuje na dobu do rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie o předběžné otázce.

Odůvodnění:

Skutkový základ sporu, řízení předcházející položení předběžných otázek

[1] Žalobkyně je občanka České republiky, matka nezl. dcery P. S., narozené dne X v Paříži ve Francii. Místo pobytu nezletilé dcery, manžela žalobkyně i žalobkyně v rozhodné době (tedy od 1. 12. 2009 do 31. 3. 2011) bylo a stále je ve Francii, na adrese P., ulice L., č. 9. Žalobkyně ve Francii měla nárok na dávky v nezaměstnanosti, zdravotní pojištění celé rodiny je ve Francii, manžel vykonává výdělečnou činnost ve Francii a bydliště celé rodiny je ve Francii. Žalobkyně pobírala ve Francii mateřský příspěvek a poté i doplňující rodičovský příspěvek. V nyní posuzované věci se jedná o nárok žalobkyně na rodičovskou dávku – rodičovský příspěvek po vyčerpání obdobné dávky ve Francii vůči České republice.

[2] Rozhodnutím ze dne 14. 6. 2010 Úřad práce v Ostravě rozhodl o poskytnutí dávky státní sociální podpory – rodičovského příspěvku žalobkyni ve výši 11 400 Kč měsíčně ode dne 1. 12. 2009. Dne 13. 7. 2010 bylo zahájeno další řízení ve věci dávek státní sociální podpory s tím, že podle nařízení č. 883/2004, ve znění pozdějších předpisů je státem příslušným k výplatě dávek ten, ve kterém osoby společně posuzované bydlí, přičemž bydlištěm se rozumí místo, v němž se soustřeďují zájmy oprávněné osoby a osob s ní společně posuzovaných. Podle žalovaného měl být nárok žalobkyně na dávku k datu 1. 5. 2010 nově posouzen, neboť z jí doložených podkladů bylo zjištěno, že střed zájmů její rodiny je ve Francii. Příslušný správní orgán, Krajský úřad Moravskoslezského kraje, odbor sociálních věcí, jehož pravomoci přešly na Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen „žalovaný“), svým rozhodnutím ze dne 16. 11. 2010, č. j. MSK 175719/2010, sp. zn. SOC/42073/2010/Zap 701 S15, potvrdil rozhodnutí o odejmutí dávky státní sociální podpory – rodičovský příspěvek ode dne 1. května 2010 s odůvodněním, že žalobkyně má nárok na podporu v nezaměstnanosti v jiném státě Evropské unie (Francii), v tomtéž státě její manžel jako společně posuzovaná osoba vykonává výdělečnou činnost a zároveň žalobkyně i její rodina považují Francii za střed svého zájmu. Podle sdělení žalobkyně v průběhu řízení před předkládajícím soudem Úřad práce 3. 12. 2012 zahájil s žalobkyní řízení o vrácení přeplatku za období od 1. 12. 2009 do 31. 3. 2011, neboť žalobkyni nárok na českou dávku – rodičovský příspěvek vůbec nevznikl, s odkazem na to, že od samého počátku, tedy ode dne uplatnění žádosti o rodičovský příspěvek, byl střed zájmů její rodiny ve Francii, a to proto, že veškeré písemnosti byly žalobkyni doručovány do Francie, ve Francii měla nárok na dávky v nezaměstnanosti, celá rodina je zdravotně pojištěna ve Francii, manžel vykonává výdělečnou činnost ve Francii a bydliště celé rodiny bylo ve Francii.

[3] Žalovaný vycházel při svém rozhodování z toho, že žalobkyně i její manžel, který je otcem jejich společného dítěte, mají sice evidenční adresu bydliště v České

republice v O., ona na adrese J. B., č. p. 2876, č. orient. 11 a on na adrese V., č. p. 200, č. orient. 18, avšak skutečné, obvyklé bydliště ve smyslu příslušných předpisů práva EU má žalobkyně i její rodina ve Francii.

[4] Mezi žalobkyní a žalovaným byla v řízení jak před krajským soudem, tak před předkládajícím soudem sporná otázka, zda žalobkyni vůbec vznikl k 1. 12. 2009 nárok na dávku státní sociální podpory – rodičovský příspěvek podle zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, (dále jen „zákon o státní sociální podpoře“), ačkoli pobývá v jiném členském státě EU, a zda má na případnou existenci tohoto nároku vliv nová právní úprava v nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení (dále jen „nařízení č. 883/2004“). Podle původního rozhodnutí žalovaného v době účinnosti předchozí koordinační úpravy, tedy nařízení Rady (ES) č. 1408/71, o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby a jejich rodiny pohybující se v rámci Společenství (dále jen „nařízení č. 1408/71“), byla Francie primárním státem k výplatě dávek a Česká republika byla v postavení státu sekundárně příslušného. S účinností k 1. 5. 2010 však došlo ke změně koordinačních pravidel a k nové interpretaci obvyklého bydliště, kdy prohlášením o obvyklém bydlišti ve Francii ztratila pro žalobkyni Česká republika postavení sekundárně příslušného státu a jediným státem příslušným k poskytování dávky zůstala Francie, a to bez ohledu na to, že česká právní úprava dávky – rodičovského příspěvku přiznává tuto dávku na delší období než francouzská právní úprava. Institut trvalého pobytu, jak je upraven v právním řádu České republiky, nenahrazuje nynější institut bydliště v rámci EU. Jediným státem příslušným k výplatě dávky je Francie, kde tuto dávku žalobkyně pobírala, byť z tohoto systému žalobkyni již dávka obdobná rodičovskému příspěvku nenáleží.

[5] Podle žalobkyně není změna právní úpravy rozhodnou skutečností, která by v její věci měla vliv na zánik nároku na dávku ve smyslu příslušných evropských koordinačních pravidel. Nová právní úprava výslovně vylučuje svou použitelnost na dávky, na které vznikl nárok za účinnosti nařízení předchozích (čl. 87 odst. 8 nařízení č. 883/2004). Pro nárok žalobkyně tedy není možno použít nová koordinační pravidla, neboť se na její nárok vztahují pravidla předchozí.

[6] Žalovaný zastává názor, že podle nařízení č. 883/2004 ve znění pozdějších předpisů je státem příslušným k výplatě dávek ten, ve kterém osoby společně posuzované bydlí, přičemž bydlištěm se rozumí místo, v němž se soustřeďují zájmy oprávněné osoby a osob s ní společně posuzovaných. Nárok žalobkyně na dávku měl být k datu 1. 5. 2010 nově posouzen, neboť z jí doložených podkladů bylo zjištěno, že střed zájmů její rodiny je ve Francii.

[7] Předkládající soud považuje za skutkově jednoznačné, že žalobkyně byla v rozhodné době na území České republiky hlášena k trvalému pobytu podle zvláštního právního předpisu a byla státní občankou České republiky. Žalobkyně se se svou rodinou, kterou tvoří její dítě, které se narodilo ve Francii, a její manžel, který je otcem tohoto dítěte, zdržuje na adrese ve Francii v Paříži, kde je i její výlučné středisko zájmů.

[8] Z potvrzení Ústavu sociálního zabezpečení v Paříži, které si příslušný orgán státní sociální podpory vyžádal, vyplývá, že manžel žalobkyně nepobíral ve Francii žádné

rodinné příspěvky od 1. 12. 2009. Žalobkyně byla v období od 9. 2. 2009 do 30. 5. 2009 na mateřské dovolené a z toho titulu pobírala ve Francii tomu odpovídající sociální dávku ve výši 64.27 EUR denně, celkem tedy 7133.97 EUR za celé období. Poté žalobkyně pobírala ve Francii doplňující rodičovský příspěvek závislý na příjmu příjemce (tzv. PAJE) v období od 1. 6. 2009 do 30. 11. 2009.

Použitelné vnitrostátní právo

[9] Předkládající soud se nejprve zabýval charakterem posuzované dávky, tedy rodičovského příspěvku, a sporné podmínky jejího přiznání, a to podmínky spočívající v tom, že oprávněná osoba byla na území České republiky hlášena k trvalému pobytu podle zvláštního právního předpisu (zákonu o evidenci obyvatel), pokud je státní občankou České republiky. Rodičovský příspěvek byl k rozhodnému datu dávkou, na kterou měl nárok rodič, který osobně celodenně a řádně pečoval o dítě, které je nejmladší v rodině a nedosáhlo dvou let věku.

[10] V České republice je od roku 1995 problematika rodinných dávek, tedy i rodičovského příspěvku, upravena zákonem č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře. Jednalo se o nový systém zabezpečující podporu rodin s dětmi ze strany státu, tvořený dávkami poskytovanými adresně v závislosti na výši příjmu rodiny i plošně bez závislosti na výši příjmu. Podle důvodové zprávy k zákonu *„jednotlivé systémy státní podpory rodin v různých zemích mají často hluboké historické kořeny a vzájemně se v některých případech výrazně odlišují. To naznačuje, že volba nového systému v naší zemi musí rovněž vycházet z historických a teritoriálních souvislostí a k zahraničním zkušenostem musí přihlížet zejména v zájmu dosažení srovnatelné hodnoty podpory rodin a srovnatelných základních forem, z nichž se nový systém bude skládat. To se týká i technické a organizační stránky nového systému. V evropských státech se dlouhodobě uplatňuje zájem postupně harmonizovat cíle v oblasti podpory rodin v jednotlivých zemích, a to s ohledem na mobilitu pracovních sil a migraci. ... Pro jejich poskytování nebude rozhodná státní příslušnost těchto osob, nýbrž místo jejich trvalého pobytu. Místem trvalého pobytu je místo, kde je fyzická osoba hlášena k takovému pobytu podle § 4 odst. 1 zákona č. 135/1982 Sb., o hlášení a evidenci pobytu občanů. Tato podmínka se bude vyžadovat i u cizinců, kteří pokud v České republice pobývají dlouhodobě nebo trvale, mají podle § 19 odst. 3 zákona č. 123/1992 Sb., o pobytu cizinců na území České a Slovenské Federativní Republiky, stejnou povinnost. Takovou striktní úpravu vyžaduje skutečnost, že jde o státní dávky, které mohou být poskytovány ve značném rozsahu a jiné řešení (např. jen podle místa, kde se osoby zdržují) by mohlo vést k jejich zneužívání.“* V citovaném zákoně byla tedy jednoznačně a dle odůvodněného a vysvětleného stanoviska zákonodárce zvolena jako podmínka vyplácení rodičovského příspěvku skutečnost, že oprávněná osoba je hlášena k pobytu na území České republiky dle příslušného zákona o hlášení a evidenci pobytu občanů.

[11] Podle § 3 a § 31 odst. 1, druhá věta zákona o státní sociální podpoře ve znění k datu vydání napadeného správního rozhodnutí rodičovská dávka náleží fyzické osobě, jestliže je na území České republiky hlášena k trvalému pobytu podle § 10 a § 10a zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel).

[12] Teprve zákonem č. 366/2011 Sb., který nabyl účinnosti 1. 1. 2012, tedy až po vydání přezkoumávaného správního rozhodnutí, se pro výplatu rodičovského příspěvku vyžaduje, aby celá rodina měla bydliště na území České republiky podle definice § 5 odst. 6 zákona o hmotné nouzi: „*Osoba má bydliště na území České republiky, zejména pokud se zde dlouhodobě zdržuje, vykonává zde výdělečnou činnost, žije zde s rodinou, plní zde povinnou školní docházku nebo se zde soustavně připravuje na budoucí povolání, popřípadě existují jiné významné důvody, zájmy či aktivity, jejichž vzájemná souvislost dokládá sepětí této osoby s Českou republikou.*“

[13] Podle právních předpisů účinných v České republice ke dni vydání napadeného správního rozhodnutí žalobkyně jako oprávněná osoba tuto zákonem stanovenou podmínku potřebnou k přiznání dávky – rodičovského příspěvku splňovala, tedy měla úředně evidované bydliště na adrese v České republice. Takto evidovaná adresa pobytu žalobkyně však nesplňovala žádnou z podmínek, které právo EU předpokládá pro to, aby určitá adresa byla považována za adresu obvyklého bydliště či pobytu příslušné osoby a její rodiny.

[14] Právním předpisem, který upravuje problematiku trvalého pobytu, je zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Podle ustanovení § 10 odst. 1 zákona je místem trvalého pobytu adresa pobytu občana v České republice, která je vedena v registru obyvatel, kterou si občan zvolí zpravidla v místě, kde má rodinu, rodiče, byt nebo zaměstnání. Zákon je formulován tak, že osoba není povinna mít jako místo trvalého pobytu adresu, na níž se zdržuje či k níž fakticky má bližší vztah. Proto i konstantní judikatura a doktrína vychází ze závěru, že adresa trvalého pobytu má pouze evidenční charakter, „*místo ohlášeného pobytu leckdy není místem skutečného bydliště*“ (viz Pavlíček, V. - Hřebejk, J. - Knapp, V. - Kostečka, J. - Sovák, Z.: Ústava a ústavní řád České republiky. 2. díl.: Práva a svobody, Linde a.s., Praha 1995, str. 136; srov. např. nález Ústavního soudu Pl. ÚS 4/02 ze dne 30. 10. 2002).

Použitelné právo Evropské unie

[15] Podle čl. 1 písm. z) nařízení č. 883/2004 jsou rodinnou dávkou všechny věcné nebo peněžité dávky určené k vyrovnání rodinných výdajů. Typickou rodinnou dávkou v Evropské unii je přídavek na dítě, zpravidla financovaný mimo pojistné systémy. V souladu s ustálenou judikaturou Soudního dvora Evropské unie a se stanoviskem Evropské komise mezi rodinné dávky v České republice vedle přídavku na dítě patří i rodičovský příspěvek.

[16] Podle odůvodnění nařízení č. 883/2004 je při realizaci koordinace rodinných dávek třeba přihlížet k tomu, že „*rodinné dávky jsou velmi rozmanité*“ (bod 34). Základním účelem koordinace v oblasti rodinných dávek tedy není určení, který stát je výlučně příslušen, ale stanovení přednosti v případě souběhu dávek v několika členských zemích; to potvrzuje obsah bodu 35 odůvodnění nařízení, který poukazuje na to, že pro vyloučení neodůvodněného souběhu dávek je třeba „*stanovit pravidla přednosti v případě souběhu nároků na rodinné dávky podle právních předpisů příslušného členského státu s nároky na*

rodinné dávky podle právních předpisů členského státu bydliště rodinných příslušníků.“ Žalobkyně v rozhodné době, tedy od 1. 12. 2009, měla se svou rodinou hlavní středisko zájmu ve Francii, které je jejím místem reálného pobytu i bydliště. Citované nařízení však ve své kapitole 8 připouští, že osoba má nárok na rodinné dávky jak podle místa svého pobytu, tak i podle místa, které členský stát považuje za bydliště oprávněné osoby, přičemž účelem koordinace je stanovit pravidla přednosti v případě souběhu dávek poskytovaných ze stejného důvodu (čl. 68 nařízení č. 883/2004). V nařízení č. 883/2004 je převzata a upřesněna úprava předchozího nařízení č. 1408/71, které se rovněž v oblasti rodinných dávek zaměřovalo na stanovení pravidel přednosti v případě jejich souběhu.

[17] Obě nařízení, jak aktuálně účinné nařízení č. 883/2004, tak i dřívější nařízení č. 1408/71, obsahují shodné obecné pravidlo: „Osoby, na které se vztahuje toto nařízení, podléhají právním předpisům pouze jediného členského státu.“ ; v nařízení č. 883/2004 vyjádřené v čl. 11, v nařízení č. 1408/71 v čl. 13. Jak již však bylo výše uvedeno, na zvláštní úpravu nařízení v části upravující rodinné dávky se toto pravidlo nevztahuje, neboť speciální úprava koordinace rodinných dávek v obou nařízeních vychází z toho, že různorodé rodinné dávky jsou vázány na místo pracoviště, místo pobytu i místo bydliště a mohou být přiznávány členskými státy velmi různě, jak dle bydliště dítěte, tak dle místa pracoviště rodičů, a proto není možno určit jediný příslušný členský stát. To potvrzuje i judikatura Soudního dvora EU ve vztahu k nařízení č. 1408/71. Základní interpretační směrnicí zůstává primární právo, které stanoví, že migrující pracovníci ani jejich rodinní příslušníci nesmějí ztratit své nároky na dávky sociálního zabezpečení ani jim nesmí být snížena částka těchto dávek z důvodu, že využili právo na volný pohyb, které jim právo EU přiznává (*Nemec*, C-205/05 z 9. 11. 2006). Podle výše citovaného pravidla sice podléhá osoba zaměstnaná na území jiného členského státu právním předpisům uvedeného státu, i když má bydliště na území jiného členského státu, nicméně státu bydliště nemá být tímto nařízením bráněno v tom, aby této osobě přiznal nárok na rodinné přídavky podle svých právních předpisů (*Bosman*, C-352/06, *Christine Dodl a Petra Oberhollenzer proti Tiroler Gebietskrankenkasse*, C-543/03).

[18] Předkládající soud v této věci tedy dospěl k závěru, že právo EU nechává členským státům poměrně rozsáhlou volnost právní úpravy rodinných dávek a pouze řeší situace souběhu totožné dávky ve více státech EU. V případě českého rodičovského příspěvku v rozhodné době Česká republika navázala nárok na rodičovský příspěvek na podmínku, že na jejím území byla osoba hlášena k trvalému pobytu. S ohledem na výše rekapitulovaný skutkový stav je zřejmé, že žalobkyně v rozhodné době sice žádnou rodičovskou dávku ve Francii nepobírala, avšak předtím než požádala o rodičovskou dávku v České republice, tak ji čerpala podle francouzských předpisů. O českou rodičovskou dávku požádala žalobkyně teprve poté, kdy jí nárok na tuto dávku podle francouzských předpisů již skončil, pravděpodobně s ohledem na věk dítěte a délku čerpání. Teprve po vyčerpání nároku na dávku v místě svého skutečného bydliště ve Francii se tedy žalobkyně obrátila na Českou republiku jako na místo svého evidovaného bydliště. Případ žalobkyně se odlišuje od případů dosud posuzovaných Soudním dvorem a zmíněných výše (v bodě 17), neboť žalobkyně ve Francii má bydliště, pobírala tam i rodičovské dávky a dávku v nezaměstnanosti. Její manžel tam pracuje i bydlí, rovněž jejich společné dítě ve Francii s nimi bydlí. Jediné, co žalobkyni i jejího manžela v posuzované době vázalo k České republice, bylo to, že má na adrese v České republice evidován trvalý pobyt. Výše citované

rozsudky Soudního dvora EU řešily situaci, kdy posuzovaná rodina měla na území dvou států své zájmy, např. pracoviště bylo v jiném státě než bydliště apod. V tomto případě však veškeré zájmy žalobkyně i její rodiny byly v rozhodné době podle výše uvedených skutkových zjištění spojeny jen s Francií.

[19] Příslušný správní orgán, který o poskytnutí dávky v České republice rozhoduje, shledává nesprávným vyplácet rodičovský příspěvek podle evidovaného bydliště v České republice, když má příslušná osoba skutečné bydliště v jiném členském státě EU, neboť to shledává rozporné s právem EU. I z výše popsaného legislativního vývoje plyne, že si této skutečnosti Česká republika vědoma byla, neboť od 1. 1. 2012 již legislativa váže nárok na rodinný příspěvek na skutečné bydliště, nikoli na bydliště evidované.

Rozbor předkládaných předběžných otázek

[20] Nejvyšší správní soud považuje za vhodné nejdříve vyjádřit své přesvědčení, že předběžné otázky pokládá v souladu s povinnostmi, které mu ukládá čl. 267 třetí pododstavec Smlouvy o fungování Evropské unie, neboť je soudem, jehož rozhodnutí nelze napadnout opravnými prostředky. Činí tak v situaci, kdy zákonodárce provedl právní úpravu vykládaného ustanovení tak, že nyní již podle názoru Nejvyššího správního soudu otázku nároku na rodičovský příspěvek řeší způsobem lépe přizpůsobeným tradicím koordinace sociálního zabezpečení v Evropské unii, nicméně předkládající soud je povinen rozhodnout podle právní úpravy dřívější, kterou výše popsal. Nejvyšší správní soud je pak konfrontován s postupem vnitrostátního správního orgánu (žalovaného), který dospěl k závěru, že žalobkyni nárok na rodinnou dávku – rodičovský příspěvek vůbec nevznikl, neboť středisko zájmů její rodiny bylo ode dne uplatnění žádosti ve Francii, nikoli v České republice.

K otázce č. 1

[21] Podstata první otázky spočívá v tom, zda za okolností, jaké jsou v této věci, tj. žadatelka i její manžel a dítě žijí ve Francii, manžel tam pracuje, mají tam středobod svých zájmů a žadatelka v plném rozsahu čerpala rodinnou dávku - PAJE ve Francii, je Česká republika státem příslušným k poskytnutí obdobné rodinné dávky – rodičovského příspěvku (při péči o dítě do dvou let).

[22] Ustanovení § 3 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře podmiňuje poskytnutí dávek fyzickým osobám přihlášeným k trvalému pobytu na území České republiky.

[23] Institut přihlášení k trvalému pobytu je v právním řádu České republiky chápán jako formální postup, kterým je na základě prohlášení osoby a doložení zákonem stanovených dokladů zanesen údaj o místě pobytu osoby ve státem vedené evidenci. Místo trvalého pobytu si může osoba zvolit, zákon stanoví, že je to zpravidla tam, kde má rodinu, rodiče, byt nebo zaměstnání. Není však stanovena povinnost, aby místo evidovaného trvalého pobytu odpovídalo středobodu zájmu určitelného na základě všech dostupných a významných informací.

[24] Oproti bydlišti v evropském významu, pro jehož vymezení je důležitý materiální aspekt (faktický stav), převažoval v rozhodné době v případě národního práva aspekt formální – zápis do státem vedené evidence. Tím dochází k významovému rozdělení obou pojmů – místo trvalého pobytu je totiž „místem, ve kterém se soustřeďují zájmy osoby,“ pouze v případě, že je naplněn i materiální aspekt a osoba má v místě trvalého pobytu i své bydliště. Pokud není materiální aspekt bydliště naplněn, je místo trvalého pobytu pouze záznamem v evidenci, který nemá vypovídající hodnotu a neodpovídá skutečnému bydlišti. Dle popsanych skutkových okolností případu tato situace nastala i v případě žalobkyně.

[25] Zásadní v posuzované věci je však také skutečnost, zda za situace, kdy již žalobkyně, která má se svou rodinou střed svých zájmů ve Francii a která v plném rozsahu podle francouzských předpisů čerpala rodinnou dávku – rodičovský příspěvek, je ještě oprávněna znovu v České republice tuto rodinnou dávku čerpat, a to s využitím skutečnosti, že je na tuto dávku nárok v České republice po dobu delší než ve Francii a že český zákon v rozhodné době vázal tuto dávku na evidovaný trvalý pobyt, nikoli na bydliště či pobyt ve smyslu nařízení č. 1408/71.

[26] Předkládající soud své pochyby o příslušnosti České republiky k poskytnutí dávky žalobkyni odvozuje rovněž z argumentů uvedených v materiálu zpracovaného v rámci trESS, Think Tank Report on residence z roku 2008, zabývajícího se vztahem bydliště a svobodného pohybu osob (dostupného na: http://www.tress-network.org/EUROPEAN%20RESOURCES/EUROPEANREPORT/ThinkTank_Residence.pdf), který mimo jiné (na str. 18) uvádí: „Může se také stát, že právní předpisy státu bydliště, které jsou označeny jako aplikovatelné, podmiňují vznik nároku na dávky získáním legálního pobytu na území. Ani tady nařízení nestanoví zvláštní pravidla pro tento případ. Ve skutečnosti právní pojem bydliště - tj. bydliště v souladu s vnitrostátními imigračními pravidly harmonizovanými evropskými právními předpisy včetně směrnice 2004/38 - zcela chybí v nařízení, které přijalo faktický koncept bydliště. Avšak takové podmínky je třeba posuzovat v souladu s obecným rámcem rovného zacházení a volného pohybu; takové podmínky mají podle definice vliv pouze na cizí státní příslušníky a mohou být použity pouze v případech objektivně odůvodněných a způsobem přiměřeným sledovanému cíli.“

K otázce č. 2

[27] Předkládající soud je dále toho názoru, že pokud bude shledána Česká republika příslušnou pro poskytnutí rodinné dávky, pak je sporné, zda je tato příslušnost dána i po 1. 5. 2010 s ohledem na novou úpravu bydliště v prováděcím nařízení č. 987/2009. Tuto pochybnost vyjádřil zejména žalovaný správní orgán, který k věci uvedl, že v době účinnosti předchozí koordinační úpravy (nařízení č. 1408/71) byla Francie primárním státem k výplatě dávek a Česká republika byla v postavení státu sekundárně příslušného. S účinností k 1. 5. 2010 však došlo ke změně koordinačních pravidel a k nové interpretaci obvyklého bydliště, kdy prohlášením o obvyklém bydlišti ve Francii ztratila Česká republika postavení sekundárně příslušného státu a jediným státem příslušným k poskytování dávky zůstala Francie, a to bez ohledu na to, že česká právní úprava nárok na dávku – rodičovský příspěvek přiznává na delší období než francouzská právní úprava. Institut trvalého pobytu, jak je upraven v právním řádu České republiky, nenahrazuje

nynější institut bydliště v rámci EU. Jediným státem příslušným k výplatě dávky je Francie, byť z tohoto systému žalobkyni již dávka obdobná rodičovskému příspěvku nenáleží.

[28] Překládající soud tedy zejména s ohledem na argumentaci žalovaného uvedenou v řízení před krajským soudem považuje i tuto otázku za spornou. A to i přes to, že žalovaný následně dospěl k závěru, že i za účinnosti původní koordinační úpravy žalobkyni nárok na rodičovský příspěvek nevznikl.

K otázce č. 3

[29] Pokud by k první otázce předkládajícího soudu dospěl Soudní dvůr Evropské unie k závěru, že podle nařízení č. 1408/71 nebyla Česká republika příslušná k poskytnutí rodinné dávky – rodičovského příspěvku, je třeba vyjasnit, zda ani za účinnosti nového nařízení č. 883/2004 nedošlo k žádné změně a zda ani za účinnosti nového nařízení č. 883/2004 není Česká republika příslušným státem k poskytování rodinné dávky.

[30] Předkládající soud by mohl dovodit závěr, že nová úprava spíše jednoznačněji upravila definování bydliště a nerozšířila žalobkyni možnost žádat tutéž dávku v České republice, avšak ani řešení třetí otázky nelze pokládat za zjevné a nepochybné, takže nejde o *acte clair*. Tím spíše, že se jedná o otázku, která je mezi stranami sporu sporná a dosud ani nebyla předmětem rozhodování Soudního dvora ES, nejedná se tedy ani o *acte éclairé*.

Přerušení řízení před Nejvyšším správním soudem

[31] V návaznosti na položení předběžných otázek pak Nejvyšší správní soud dle § 48 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění zákona č. 303/2011 Sb., přerušil řízení. Poté, co Soudní dvůr o předložených otázkách rozhodne, bude v řízení pokračovat (§ 48 odst. 5 cit. zákona).

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění zákona č. 303/2011 Sb.).

V Brně dne 2. května 2013

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda senátu